

มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมกับการลงโทษทางอาญา ศึกษากรณีการกระทำความผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัว¹

พิชดา มลีนทวีจิตร²

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมกับการลงโทษทางอาญา ศึกษากรณีการกระทำความผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวความคิด ทฤษฎี และบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัว กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัว ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัว ศึกษาและวิเคราะห์ มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมกับการลงโทษทางอาญา การกระทำความผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัว ในต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย และเพื่อเสนอแนะแนวทางและมาตรการในการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดปัญหาการกระทำความผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัว

การศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางเพศ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองบุคคลจากการถูกกระทำทางเพศโดยมิชอบ โดยกฎหมายดังกล่าวจะกำหนดความผิดและโทษสำหรับผู้กระทำความผิดทางเพศ เพื่อให้ผู้กระทำผิดได้รับโทษที่เหมาะสม และเพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิดทางเพศขึ้นอีก ความรุนแรงทางเพศเป็นปัญหาสังคมที่ส่งผลกระทบร้ายแรง จากสถิติทั่วโลกระบุว่าผู้ถูกกระทำรุนแรงทางเพศเกือบทั้งหมดคือผู้หญิง³ ส่วนผู้กระทำเป็นผู้ชาย สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ(UNODC) เผยตัวเลขสถิติว่า ในแต่ละวันมีผู้หญิงต้องเสียชีวิตไปโดยเฉลี่ย 137 คนทั่วโลก เหตุ

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมกับการลงโทษทางอาญาศึกษากรณีการกระทำความผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัว โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปวีศร เลิศธรรมเทวี และคณะกรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริดา โขติมานนท์ รองศาสตราจารย์ ดร.ปวีศร เลิศธรรมเทวี และรองศาสตราจารย์พัฒนา เรือนใจดี

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ กฤตยา อาชวนิจกุล และพริสรา แซ่กวย, การควบคุมเรื่องเช็กกับเพศวิถีที่เปลี่ยนไป ในมิติ ‘เพศ’ ในประชากรและสังคม (นครปฐม: สำนักพิมพ์ประชากรและสังคม, 2551) หน้า 346.

เพราะถูกคนรัก หรือคนในครอบครัวสังหาร โดยภูมิภาคเอเชียมีเหตุการณ์ในลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากที่สุดของโลก⁴

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัว เริ่มต้นจากทัศนคติของสังคมที่มองว่าการล่วงละเมิดทางเพศเป็นเรื่องส่วนตัวที่ไม่ควรนำเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม การกระทำผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัวเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ยาก เนื่องจากบุคคลในครอบครัวมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน จึงไม่น่าจะกระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อกันได้ ซึ่งผลที่เกิดขึ้นยังส่งผลกระทบต่อผู้เสียหายทั้งทางร่างกายและจิตใจ การกระทำผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัว สามารถสร้างบาดแผลทางจิตใจให้กับผู้เสียหายได้ยาวนาน ส่งผลต่อพัฒนาการทางอารมณ์และสังคม รวมถึงอาจนำไปสู่ปัญหาสุขภาพจิต นอกจากนี้ การกระทำผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัวยังถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของผู้เสียหาย ละเมิดสิทธิในการได้รับความคุ้มครองจากความรุนแรงและการเลือกปฏิบัติ

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษากฎหมายมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมกับการลงโทษทางอาญา ศึกษากรณีการกระทำความผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัวแล้ว พบว่ายังมีปัญหา อยู่หลายประการ สามารถสรุปได้ดังนี้

ประเด็นแรก การศึกษาถึงแนวความคิด ทฤษฎีและบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัว กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในประเทศไทย พบว่า ทุกวันมีเหตุการณ์ความรุนแรงทางเพศเกิดขึ้นกับเด็กและสตรีไม่น้อยกว่า 7 คนต่อวัน ถึงแม้สถิติที่เข้าแจ้งความกับตำรวจจะสูงแล้ว แต่ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติก็ยังระบุว่าความรุนแรงทางเพศในไทยไม่ได้มีการรายงานไว้เป็นจำนวนมาก เพราะเหยื่อไม่กล้าแจ้งความ อับอาย เกรงจะเสียเกียรติ ชื่อเสียง อันเกิดจากบริบททางสังคม วัฒนธรรมของสังคมไทย แสดงให้เห็นว่าปัญหาความรุนแรงทางเพศมีระดับความรุนแรงกว่าสถิติที่ปรากฏ เป็นที่น่าสังเกตว่าความรุนแรงทางเพศมีสถิติที่สูง ส่วนหนึ่งถูกเปิดเผยและอีกจำนวนไม่น้อยที่ถูกซ่อนเร้นไม่ปรากฏเป็นหลักฐาน ปัจจัยที่สำคัญเกิดขึ้นจากปัจจัยทางด้านสังคมที่มีผลต่อการตัดสินใจแจ้งความหรือ ปกปิดเหตุการณ์เลวร้ายไว้กับตัว ปัจจัยทางด้านสังคมเกี่ยวข้องกับความรุนแรงทางเพศในสังคมไทย โดยนำแนวคิดทฤษฎีโครงสร้างทางสังคมมาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าว

การศึกษาถึงสาเหตุของความรุนแรงทางเพศ เริ่มมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 โดยมี Lomboso, Garotalo และ Ferri ซึ่งอยู่ในสำนักปฏิฐานนิยมเชื่อว่าปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความรุนแรงทางเพศคือ ด้านกายภาพ จิตวิทยา เศรษฐกิจ สังคม เป็นปัจจัยบีบคั้นให้คนกระทำผิด ต่อมา Durkheim นักสังคมวิทยาได้ให้ความสนใจต่อการกระทำผิดทางเพศในแง่มุมของสังคมวิทยา ส่วน Freud นักจิตวิทยาได้ใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์อธิบายถึงสาเหตุการ

⁴ สำนักข่าวบีบีซี ประเทศไทย, (มีนาคม 1), ความรุนแรงในครอบครัว: “บ้าน” คือสถานที่ที่ผู้หญิงมีความเสี่ยงจะถูกสังหารได้มากที่สุด. [Online]. available URL : <https://www.bbc.com/thai/features-46363653>.

เกิดความรู้แรงทางเพศ โดยสรุปแล้วการศึกษาเพิ่มเติมของนักวิชาการแขนงต่างๆ ทำให้ในศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา บ่งชี้สาเหตุการเกิดความรู้แรงทางเพศว่าเกิดจากสาเหตุ 3 ประการ อันได้แก่ สาเหตุทางสังคม สาเหตุทางกายภาพ และสาเหตุทางจิตใจ ทั้งนี้ แท้จริงแล้วการเกิดเหตุความรู้แรงทางเพศไม่ได้เกิดขึ้นจากผู้กระทำและผู้ถูกระทำเพียงอย่างเดียว แต่สาเหตุที่แท้จริงเกิดจากบริบทแวดล้อมทางสังคมที่เลื้อยแพร่ในโครงสร้างทางสังคมอันก่อให้เกิดเหตุดังกล่าว ซึ่งแต่ละสังคมย่อมมีความแตกต่างกันออกไปในผลงานการวิจัยหรือผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องในประเด็นนี้ ผู้ศึกษาหลายคนมักจะมองข้ามการวิเคราะห์ปัจจัยสาเหตุด้านสังคม ทำให้ขาดองค์ความรู้มิติทางด้านสังคมอันเป็นรากเหง้าของปัญหาความรู้แรงทางเพศ

จะเห็นได้ว่าปัจจุบันสังคมไทยได้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากอดีตในแง่สังคมวิทยา อาทิเช่น ความเชื่อ ค่านิยม พฤติกรรมของคนในสังคมเกี่ยวกับเรื่องเพศได้เปลี่ยนแปลงไปมากแล้ว แต่บรรทัดฐานของสังคมหลายอย่างยังคงไม่เปลี่ยนแปลง แต่ปัจจุบันสังคมไทยยังคงยึดติดในบทบาท หน้าทีระหว่างเพศชายกับเพศหญิงแบบเดิมยังคงนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร ความบันเทิงในลักษณะก่อกวนผู้หญิง ผู้คนในสังคมยังคงยกย่องอำนาจผู้ชายเป็นใหญ่ ในขณะที่เดียวกันก็กดทับและมือคดต่อผู้หญิง เรื่องเพศของสังคมไทยจึงมีลักษณะมาตรฐานเชิงซ้อน ที่ลำเอียงเข้าข้างผู้ชายแทบทุกกรณี รวมไปถึงกรณีปัญหาความรู้แรงทางเพศที่ส่วนใหญ่ผู้กระทำคือผู้ชาย ในขณะที่ผู้หญิงเป็นผู้ถูกระทำที่จริงแล้วผู้หญิงควรเป็นฝ่ายที่ได้รับการช่วยเหลือและได้รับเห็นใจจากสังคมในฐานะเป็นผู้เสียหายที่ได้รับผลกระทบ แต่ในทางกลับกันเป็นที่น่าแปลกใจว่าในหลายกรณีสังคมกลับซ้ำเติมและตั้งข้อสงสัยในตัวผู้หญิงว่าเป็นต้นเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหานี้เอง

ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 วรรคสี่ ในปัจจุบันประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยได้มีการปรับปรุงและเพิ่มเติมมาตราที่เกี่ยวข้องกับการข่มขืนหรือทำร้ายทานอน ดังนั้น ความผิดที่เกี่ยวข้องกับการข่มขืน มีการนิยามและกำหนดโทษไว้ในประมวลกฎหมายอาญฉบับปัจจุบัน (ประมวลกฎหมายอาญาฉบับ พ.ศ. 2560) มาตรา 276 กำหนดโทษในกรณีข่มขืน ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎหมายซึ่งเริ่มใช้ในวันที่ 4 สิงหาคม 2561 ได้ทำการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมบางประการดังนี้

ใครข่มขืนผู้ใดโดยใช้ความรู้แรงหรือข่มขืนผู้ใดโดยใช้เครื่องมือหรือทางอื่นอันเป็นทางทารุณเพื่อทำร้ายทานอนหรือสังเวทานอน เข้าไปในร่างกายทานอนหรือกระทำผิดฐานทานอน ซึ่งผิดสำนึก หรือใช้ความรู้แรงโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือใช้วิธีอื่นอันเป็นทางทารุณเพื่อทำร้ายทานอนซึ่งผิดสำนึก

การเพิ่มโทษเมื่อการข่มขืนถูกทำให้เพิ่มความอันตรายและเลวร้าย และสำหรับเด็กถือว่าถูกทำร้ายทานอนถ้าทานอนเป็นเด็กต่ำกว่า 11 ปีบรรลุนิติภาวะ

การเพิ่มโทษทางอาญาสูงสุดในกรณีที่เป็นการข่มขืนที่เกิดขึ้นในสถานที่ลับ หรือเกิดขึ้นภายใต้ความคุ้มครองของผู้ปกครองหรือผู้ปกครองชั่วคราวหรือผู้ดูแลทานอนการข่มขืนเป็นการกระทำที่ร้ายแรงและไม่ยอมรับได้ทางกฎหมาย ความผิดเกี่ยวกับการข่มขืนถือเป็นความผิดทางอาญาที่มีโทษทางอาญาสูง และประมวล

กฎหมายอาญาไทยจัดเตรียมโทษให้เหมาะสมกับความรุนแรงของการกระทำนั้น ๆ และรวมถึงการคุ้มครองผู้เสียหายที่ได้รับความเดือดร้อนจากการข่มขืน

ความผิดฐานมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 285 การกระทำผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัวเป็นปัญหาที่พบได้บ่อยในประเทศไทยและทั่วโลก ปัญหานี้มีความซับซ้อนและส่งผลกระทบต่อผู้เสียหายทั้งทางร่างกายและจิตใจ

จากบทบัญญัติดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการกระทำผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัวเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน หมายความว่าผู้เสียหายไม่จำเป็นต้องร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน ผู้เสียหายสามารถแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนได้ทันที หากพนักงานสอบสวนพบการกระทำความผิดเกิดขึ้น พนักงานสอบสวนย่อมมีอำนาจในการสอบสวนดำเนินคดีได้โดยไม่ต้องมีคำสั่งของอัยการนอกจากนี้ ยังมีปัญหาทางกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัว เช่น ปัญหาเรื่องอายุความ ความผิดฐานกระทำชำเราหญิงโดยข่มขืนใจหรือโดยทำให้เสียสติหรือโดยทำให้หมดความสามารถที่จะขัดขืนได้ มีกำหนดอายุความ 20 ปี นับแต่วันกระทำความผิด หากพ้นกำหนดอายุความแล้ว ผู้กระทำความผิดจะพ้นจากความผิด

และปัญหาเรื่องความรับผิดชอบแพ่ง ผู้เสียหายจากการกระทำผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัวสามารถฟ้องคดีแพ่งเรียกค่าเสียหายจากผู้กระทำความผิดได้ โดยศาลอาจพิพากษาให้ชำระเงิน ค่าสินไหมทดแทน ค่ารักษาพยาบาล ค่าทำขวัญ และค่าเสียหายอื่นๆ ตามความเหมาะสม

ประเด็นที่สอง การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทย ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัว ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 เป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองแก่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว โดยกำหนดให้ความรุนแรงในครอบครัวเป็นความผิดทางอาญา และกำหนดมาตรการต่างๆ ในการคุ้มครองผู้ถูกกระทำและฟื้นฟูผู้กระทำความรุนแรง พระราชบัญญัตินี้ กำหนดนิยามของความรุนแรงในครอบครัวไว้ว่า หมายถึง การกระทำใดๆ ที่ทำให้ผู้อื่นเกิดความเจ็บปวด ที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นคู่สมรส พ่อแม่ ลูก พี่น้อง ปู่ย่าตายาย หรือเครือญาติ ความรุนแรงในครอบครัวสามารถเกิดขึ้นได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจ การล่วงละเมิดทางเพศ การบังคับขู่เข็ญ การกักขังหน่วงเหนี่ยว การทอดทิ้ง และการละเลย

การกำหนดให้ความรุนแรงในครอบครัวเป็นความผิดทางอาญา ผู้ที่กระทำความรุนแรงในครอบครัวมีโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนี้ ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวอาจถูกศาลสั่งให้ไปรับการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสมรรถภาพ

อายุความในการร้องทุกข์เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว ตามมาตรา 7 ถ้ามิได้มีการแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 5 หรือมิได้มีการร้องทุกข์ตาม มาตรา 7 ภายในสามเดือนนับแต่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง

ในครอบครัวอยู่ในวิสัยและมีโอกาสที่จะแจ้ง หรือร้องทุกข์ได้ให้ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความ แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว หรือผู้มีส่วนได้เสียจะร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว บทลงโทษที่กำหนดไว้นั้น ไม่ได้คำนึงถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำความผิดกับผู้ถูกระทำความผิด โดยกำหนดโทษไว้เท่ากันทุกกรณี แม้ว่าผู้กระทำความผิดและผู้ถูกระทำความผิดจะมีความสัมพันธ์กันใกล้ชิด เช่น เป็นสามีภรรยา หรือบุตรก็ตามจากข้อสังเกตดังกล่าว จึงเห็นว่า การกำหนดบทลงโทษตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ยังไม่เพียงพอต่อการยับยั้งการกระทำความผิด และเพื่อให้บทลงโทษมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ประเด็นที่สาม การศึกษาและวิเคราะห์บทบัญญัติของกฎหมายต่างประเทศ แนวทางการแก้ไขปัญหาลเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัว และเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศไทย ตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งกำหนดความผิดฐานกระทำชำเรา กระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี กระทำอนาจารแก่บุคคลอายุยังไม่เกินสิบห้าปี โดยขู่เข็ญด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้ายโดยใช้อำนาจครอบงำจิตใจ โดยใช้เล่ห์กล โดยใช้วัตถุหรือสิ่งใดๆ ปิดบังใบหน้าหรือใช้วิธีอื่นใดที่สมควรแก่กาลเทศะ และกระทำการอันมีลักษณะเป็นการข่มขืนใจผู้อื่น ให้กระทำการหรือยอมให้กระทำการใดๆ โดยมีชอบด้วยกฎหมายโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือโดยขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย และบทบัญญัติตามมาตรา 285 มิได้ครอบคลุมถึงกลุ่มบุคคลที่เป็นหรือเคยเป็นพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง ผู้อุปการะเลี้ยงดู พ่อแม่บุญธรรม หรือบุคคลที่พัก หรือเคยพักอาศัยร่วมกัน กรณีบิดา มารดา บุคคลในครอบครัว ที่มีส่วนรับรู้โดยการเป็นตัวการร่วม หรือเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดของพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง บุคคลในครอบครัว ซึ่งหากมิได้มีการบัญญัติให้การกระทำของบุคคลดังกล่าวเป็นเหตุเพิ่มโทษเอาไว้ก่อน ก็มีโอกาสที่จะนำบทบัญญัติมาตรา 285 ขยายความเพิ่มโทษแก่บุคคลดังกล่าวได้

จากการศึกษาค้นคว้ามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมกับการลงโทษทางอาญา ศึกษากรณีการกระทำความผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัว ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

1. ประเด็นการศึกษาถึงแนวความคิด ทฤษฎีและบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัว กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทศนคติของสังคมและครอบครัวที่มองว่าการล่วงละเมิดทางเพศเป็นเรื่องส่วนตัวที่ไม่ควรนำเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยความเชื่อที่ว่า การกระทำผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัวเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ยาก เนื่องจากบุคคลในครอบครัวมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน จึงไม่น่าจะกระทำการล่วงละเมิดทางเพศต่อกัน ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ควรเร่งรัดกระบวนการยุติธรรมให้รวดเร็วขึ้น เพื่อให้คดีความรุนแรงในครอบครัวสามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและยุติธรรม

รัฐควรมีมาตรการในการส่งเสริมให้เหยื่อแจ้งความดำเนินคดี เช่น การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายและเยียวยาผู้เสียหาย เป็นต้น

สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว เพื่อให้เหยื่อกล้าที่จะแจ้งความดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด

สนับสนุนให้เหยื่อได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เหยื่อสามารถดำเนินชีวิตต่อไป

2. ปัญหาเกี่ยวกับบทลงโทษการกระทำความผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัว ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550

ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้เพิ่มโทษจำคุกให้สูงขึ้น และแยกแยะความรุนแรงของการกระทำความผิด โดยกำหนดโทษให้สูงขึ้นตามความรุนแรงของการกระทำความผิด รวมถึงพิจารณาลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำความผิดกับผู้ถูกกระทำความผิด โดยกำหนดโทษให้สูงขึ้นสำหรับการกระทำความผิดที่มีผู้กระทำความผิดและผู้ถูกกระทำความผิดมีความสัมพันธ์กันใกล้ชิด

แก้ไขการกำหนดอายุความร้องทุกข์ของความผิดฐานกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ตามมาตรา 7 ของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 จากข้อความเดิมว่า “ถ้ามิได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 5 หรือมิได้มีการร้องทุกข์ตามมาตรา 6 ภายใน 3 เดือนนับแต่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวอยู่ในวิสัยและมีโอกาสที่จะแจ้งหรือร้องทุกข์ได้ ให้ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความ แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว หรือผู้มีส่วนได้เสียจะร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว”

แก้ไขเป็น “ถ้ามิได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 5 นับแต่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวอยู่ในวิสัยและมีโอกาสที่จะแจ้งหรือร้องทุกข์ได้ ให้ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความ แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว หรือผู้มีส่วนได้เสียจะร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว”

3. ปัญหาเกี่ยวกับบทลงโทษการกระทำความผิดทางเพศของบุคคลในครอบครัว ตามประมวลกฎหมายอาญา ผู้ศึกษาขอเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มีดังนี้

3.1 เพิ่มโทษสำหรับผู้กระทำผิด โทษสำหรับผู้กระทำความผิดฐานกระทำชำเรา กระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี และกระทำอนาจารแก่บุคคลอายุยังไม่เกินสิบห้าปี โดยขู่เข็ญด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้ายโดยใช้อำนาจครอบงำจิตใจ โดยใช้เล่ห์กล โดยใช้วัตถุหรือสิ่งใดๆ ปิดบังใบหน้าหรือใช้วิธีอื่นใดที่มิควรแก่กาลเทศะ นั้น ในปัจจุบันมีโทษจำคุกตั้งแต่ 3 ปีถึง 20 ปี และปรับตั้งแต่ 60,000 บาทถึง 400,000 บาท โดยขอเสนอแนะในการปรับปรุงโทษสำหรับผู้กระทำผิด ดังนี้

เพิ่มโทษจำคุกขั้นต่ำสำหรับผู้กระทำความผิดฐานกระทำชำเราจาก 3 ปี เป็น 5 ปี

เพิ่มโทษจำคุกขึ้นต่ำสำหรับผู้กระทำความผิดฐานกระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีจาก 1 ปี เป็น 3 ปี

เพิ่มโทษจำคุกขึ้นต่ำสำหรับผู้กระทำความผิดฐานกระทำอนาจารแก่บุคคลอายุยังไม่เกินสิบห้าปีจาก 2 ปี เป็น 4 ปี

3.2 เพิ่มโทษสำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำ ผู้กระทำความผิดฐานกระทำชำเรา กระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี และกระทำอนาจารแก่บุคคลอายุยังไม่เกินสิบห้าปี โดยขู่เข็ญด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้ายโดยใช้อำนาจครอบงำจิตใจ โดยใช้เล่ห์กล โดยใช้วัตถุหรือสิ่งใดๆ ปิบบังใบหน้าหรือใช้วิธีอื่นใดที่มีความควรแก่กาลเทศะนั้น หากเคยได้รับโทษมาแล้วในคดีความผิดฐานกระทำชำเรา กระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี หรือกระทำอนาจารแก่บุคคลอายุยังไม่เกินสิบห้าปี โดยขู่เข็ญด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้ายโดยใช้อำนาจครอบงำจิตใจ โดยใช้เล่ห์กล โดยใช้วัตถุหรือสิ่งใดๆ ปิบบังใบหน้าหรือใช้วิธีอื่นใดที่มีความควรแก่กาลเทศะ ผู้ศึกษาขอเสนอแนะในการปรับปรุงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำ ดังนี้

เพิ่มโทษจำคุกขึ้นต่ำสำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำฐานกระทำชำเราจาก 7 ปี เป็น 10 ปี

เพิ่มโทษจำคุกขึ้นต่ำสำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำฐานกระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีจาก 3 ปี เป็น 5 ปี

เพิ่มโทษจำคุกขึ้นต่ำสำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำฐานกระทำอนาจารแก่บุคคลอายุยังไม่เกินสิบห้าปีจาก 4 ปี เป็น 6 ปี

3.3 เพื่อให้บทบัญญัติของมาตรา 285 ให้ขยายความถึงกลุ่มบุคคลที่เป็นหรือเคยเป็นพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง ผู้อุปการะเลี้ยงดู พ่อแม่บุญธรรม หรือบุคคลที่พัก หรือเคยพักอาศัยร่วมกัน ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้มีการแก้ไขบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญามาตรา 285 โดยใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 276 มาตรา 277 มาตรา 277 ทวิ มาตรา 277 ตรี มาตรา 278 มาตรา 279 มาตรา 280 มาตรา 282 หรือมาตรา 283 เป็นการกระทำแก่บุพการีผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมแต่บิดาหรือมารดา ญาติสืบสายโลหิต ศิษย์ซึ่งอยู่ในความดูแล ผู้อยู่ในความควบคุมตามหน้าที่ราชการ ผู้อยู่ในความปกครอง ในความพิทักษ์หรือในความอนุบาล หรือผู้อยู่ภายใต้อำนาจด้วยประการอื่นใด รวมถึง บุคคลที่เป็นหรือเคยเป็นพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง ผู้อุปการะเลี้ยงดู พ่อแม่บุญธรรม หรือบุคคลที่พัก หรือเคยพักอาศัยร่วมกัน ต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ หนึ่งในสาม ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ หนึ่งในสาม

บิดา มารดา บุคคลในครอบครัว ที่มีส่วนรับรู้โดยการเป็นตัวการร่วม หรือเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดของพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง บุคคลในครอบครัว ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ หนึ่งในสาม”

เอกสารอ้างอิง

- กฤตยา อาชวนิจกุล และพิศรา แซ่กวย, การควบคุมเรื่องเช็กกับเพศวิถีที่เปลี่ยนไปในมิติ ‘เพศ’ ในประชากรและสังคม (นครปฐม: สำนักพิมพ์ประชากรและสังคม, 2551) หน้า 346.
- สำนักข่าวบีบีซี ประเทศไทย, (มีนาคม 1), ความรุนแรงในครอบครัว: “บ้าน” คือสถานที่ที่ผู้หญิงมีความเสี่ยงจะถูกสังหารได้มากที่สุด. [Online]. Available URL : <https://www.bbc.com/thai/features-46363653>.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ, กองแผนงานอาชญากรรม, (มีนาคม 3), สรุปสถานการณ์อาชญากรรม 1 – 31 สิงหาคม 2564 [Online]. Available URL: <http://www.rtpoc.police.go.th/fileupload/884676479.44272.pdf>.